

Päiväys
04.04.2024

Diaarinumero
490/03.04.04.04.19/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

04.04.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **11.04.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 04.04.2024 nro 388/2024, valitus ympäristölupa-asiassa, aloite Topinojan biokaasulaitoksen ympäristöluvan muuttamiseksi, Turku.

Luvan haltija

Gasum Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **04.04.2024 – 13.05.2024** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **13.05.2024**.

Datum

04.04.2024

Diarienummer

490/03.04.04.04.19/2022

OFFENTLIG KUNGÖRELSE

Vasa förvaltningsdomstols beslut i ett besvärssärende enligt miljöskyddslagen

Dagen då kungörelsen har publicerats på Vasa förvaltningsdomstols webbplats

04.04.2024

Dagen för delfående av beslutet

Enligt 62 a § 3 momentet i förvaltningslagen anses delfäendet ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten.

Dagen för delfående av beslutet är **11.04.2024**.

Ärende

Vasa förvaltningsdomstols beslut 04.04.2024 nr 388/2024 om besvär i ett miljötillståndsärende, initiativ till ändring av miljötillståndet för biogasanläggningar av Topinoja, Åbo.

Den som ansöker om tillstånd

Gasum Oy

Hur kungörelsen och beslutet hålls offentligt tillgängliga

Denna kungörelse och beslutshandlingen hålls offentligt tillgängliga under tiden **04.04.2024 – 13.05.2024** på Vasa förvaltningsdomstols webbplats på adressen:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Anvisningar för överklagande och besvärstiden

Anvisningar för hur man överklagar finns i den del av beslutet som gäller överklagande samt i den besvärсанvisning som finns som bilaga till beslutet. Besvärstidens sista dag är **13.05.2024**.

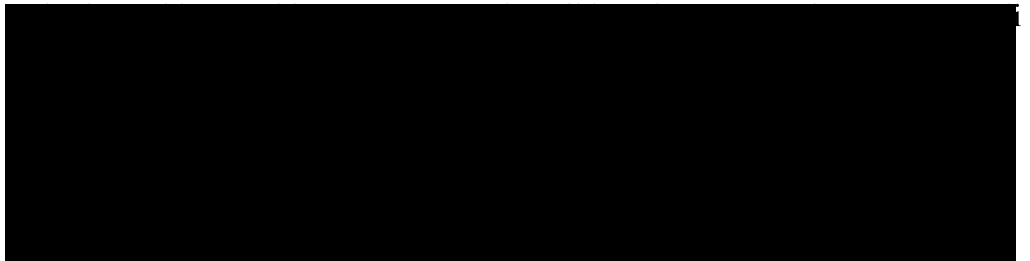

04.04.2024

Dnro 490/03.04.04.19/2022

Asia

Valitus ympäristölupa-asiassa

Valittajat**Luvan haltija**

Gasum Oy

Päätös, johon on haettu muutosta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 3.3.2022, nro 67/2022

Vireilletulo aluehallintovirastossa

██████████ on Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 8.2.2021 saapuneella kirjelmällä pannut vireille aloitteen Gasum Oy:n Topinojan laitoksen ympäristöluvan muuttamiseksi ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin nojalla.

Aloitteessa on esitetty, että Gasum Oy:n Topinojan laitoksen ympäristölupaa on muutettava siten, että lupamääräyksiä on tiukennettava ja lupamääräysten yksityiskohtia on selkiytettävä siten, että niiden noudattaminen on täysin yksiselitteistä. Koko prosessi, eli raaka-aineen vastaanotto, käsittely, kompostointi ja mädätys sekä lopputuotteen jälkikäsittely tulee hoitaa alipaineistetuissa sisätiloissa, joita ei missään tilanteessa saa avata niin, että hajua voi päästä rakenteiden ulkopuolelle. Lopputuotteen sekoittaminen turpeen kanssa tulee myös toteuttaa katetuissa, alipaineistetuissa tiloissa. Kaikki prosessialueen ilma on johdettava tiiviitä kanavia pitkin hajupesuriin ja johdettava nykyistä paljon korkeampaan piippuun, yli 60 metriä. Ympäristöluvassa tulee asettaa ehdoton hajun leviämialue Topinojan kaatopaikka-alueen ja kiertotalouspuiston rajojen sisäpuolella. Hajuhaittojen estämiseksi tehtävien korjaustöiden ajan raaka-aine tulee toimittaa

käsiteltäväksi johonkin kauempana asutuksesta sijaitsevaan Gasumin laitokseen. Mikäli Turun laitoksen prosessien hajuhaittoja ei pystytä hallitsemaan ja rajaamaan jätekeskuksen alueelle, tulee laitokselle hakea toinen sijoituspaikka riittävän kauas asutuksesta. Hajutarkkailua varten tulee lähialueen asukkaista muodostaa hajuraati, joka raportoi hajua helposti toteutettavalla tavalla päivittäin ja hajuilmoituksiin reagoidaan välittömästi korjaamalla vuotokohdat.

Aloitteentekijät ovat asiakirjoista tarkemmin ilmenevästi täydentäneet aloitettaan aluehallintovirastossa esittämällä vaatimuksen laitoksen sulkemisesta ja siirtämisestä toiseen paikkaan.

Valituksenalainen päätös

Aluehallintovirasto on aloitteen osin hyväksyen muuttanut Gasum Oy:n Topinojan biokaasulaitoksen toimintaa koskevaa ympäristölupaa nro 222/2015/1 lisäten lupamääräyksen 8a sekä muuttaen lupamääräystä 8.

Vaatus ympäristöluvan hylkäämisestä ja laitoksen sulkemisesta on hylätty.

Muutettu lupamääräys 8 (muutokset kursivilla)

8. Tilat on alipaineistettava siten, että kaikki hajuyhdisteitä sisältävät prosessi- ja poistokaasut kerätään ja käsitellään. Käsiteltävät poistoilmat ja prosessikaasut on puhdistettava siten, että ulkoilmaan johdettaessa niiden hajupitoisuus on enintään 2 000 HY/m³ ja hajuunpoiston tehokkuus vähintään 90 %, ammoniakkipitoisuus on enintään 5 mg/Nm³ ja poistotehokkuus vähintään 90 %. Poistokaasujen rikkivety- ja metyylimerkaptaanipitoisuudet saavat ulos johdettaessa olla enintään 0,1 ppm. *Puhdistuksen jälkeen poistokaasut ilmaan tulee johtaa 1.1.2023 alkaen piippuihin, joiden korkeus ylittää laitosalueella olevien rakennusten ylimmät korkeuspisteet. Riittävän korkeuden määrittämisessä tulee käyttää apuna hajuun leviämismallinnusta ja lupamääräyksen 8a vaatimusta.*

1.7.2022 alkaen laitokselta ulkoilmaan johdettavan käsitellyn poistokaasun hajupitoisuus saa olla enintään 1 500 HY/m³.

Poistoilman keräys- ja käsittelylaitteistoon tulee liittää kaikki tilat, joissa käsitellään tai varastoidaan hajua aiheuttavia materiaaleja. Laitteistojen ja säiliöiden on oltava kaasutiiviitä siten, ettei kaasuvuotoja esiinny.

Poistoilman käsittelylaitteistojen kapasiteetin on oltava riittävä käsittelemään kaikkien siihen liitettyjen tilojen poistoilma. Laitteiston huolto tulee suunnitella ja järjestää siten, että vältytään hajuhaitan muodostumiselta kaikissa olosuhteissa.

Mikäli toiminnasta syntyy hajukaasujen puhdistamisesta huolimatta ennakoimattomia kohtuuttomaksi koettuja hajuhaittoja laitoksen ympäristössä, toiminnanharjoittajan on välittömästi ryhdyttävä erityisiin toimenpiteisiin haittojen poistamiseksi ja hajukaasujen käsittelyn tehostamiseksi.

Uusi lupamääräys 8a

8a. Laitosta ja siihen liittyviä prosesseja on käytettävä ja hoidettava siten, että toiminnasta, tavanomaiset toimintahäiriöt mukaan lukien, aiheutuva hajun tuntikeskiarvo on 1.1.2023 alkaen mallinnuksen perusteella alle 2,0 HY/m³ ympäristön asuinkiinteistöjen piha-alueilla vähintään 98 % kokonaisajasta.

Toiminnasta aiheutuvien hajupäästöjen leviäminen ympäristöön on mallinnettava viipymättä lupamääräyksessä 8 edellytettyjen parannustoimien toteuttamisen jälkeen, kuitenkin 30.6.2023 mennessä. Mallinnuksen tulee perustua laitoksella tehtyihin hajupäästömittauksiin merkittävimmät hajupäästölähteet mukaan lukien. Mallinnuksesta on laadittava raportti, joka on toimitettava tiedoksi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Turun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Raportissa on esitettävä karttapohjalla mallinnustulokset tuntikeskiarvona ilmaistuna 98 % kokonaisajalla hajuvyöhykkeittäin (esim. 1, 2, 3, 5 HY/m³) ja ympäristön asuinkiinteistöt siten, että määräyksen 8a toteutuminen voidaan todentaa. Mittaus- ja mallinnussuunnitelma on toimitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tiedoksi 31.12.2022 mennessä.

Yhtiön tulee liittyä Topinojan jätekeskuksen alueen toimijoiden yhteiseen hajun leviämismallinnukseen, kun yhteisen leviämismallinnuksen laatimisesta määrätään myös näiden ympäristöluvassa.

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluja

Luvan muuttaminen

Aloitteessa on esitetty, että lupaa tulisi muuttaa ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin kohtien 1), 2) ja 3) perusteella.

Toiminnasta on aiheutunut ajoittain merkittävääkin hajuhaittaa, vaikka lähtökohtaisesti laitos on aluehallintoviraston käsityksen mukaan toiminut ympäristöluvan ja sen lupamääräysten mukaisesti. Aluehallintovirasto on katsonut, että hajuhaitan syynä on lähtökohtaisesti ollut sinänsä pääosin hyvin käsitellyn poistokaasun (hajukaasun) ennalta arvioitua heikompi sekoittuminen ja täten huonompi laimeneminen. Aluehallintovirasto on katsonut, että poistokaasun päästöpuoleen korkeusasema on ollut riittämätön. Erityisesti tästä johtuen toiminnasta aiheutuva pilaantuminen hajun esiintymisen muodossa on poikennut ennalta arvioidusta, joten ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin mukaan aluehallintoviraston on tullut muuttaa lupaa kyseisen momentin 1 kohdan perusteella.

Euroopan komission jäsenmaat ovat hyväksyneet jätteenkäsittelyn BAT-päätelmät, ja komissio on julkaissut päätelmät EU:n virallisessa lehdessä 17.8.2018. Päätelmien soveltamisalaan kuuluu muun muassa muiden kuin vaarallisten jätteiden biologinen käsittely (esim. mädätys yli 100 t/d), joten aloitetta koskevaan laitokseen sovelletaan edellä mainittuja päätelmiä. Biokaasulaitoksen voimassa oleva ympäristö lupa on myönnetty vuonna 2015, noin kolme vuotta ennen päätelmien julkaisemista. Lupapäätöksen jälkeen

julkaistussa BREF-vertailuasiakirjassa on esitetty ne BAT-tekniikat ja -prosessit, joiden avulla päätelmien päästötasoihin on mahdollista päästä ilman kohtuuttomia kustannuksia. Aluehallintovirasto on katsonut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tavoin, että yhtiön ympäristölupa vastaa toimialan BAT-päätelmiä. Lain tarkoittamaa perustetta luvan muuttamiselle ei tältä osin ole.

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan hajuhaittojen esiintyminen korostuu erityisesti epäsuotuisissa sääolosuhteissa, kuten tuulettomina pakkas- (esim. inversio) ja hellejaksoina. Kyseiset epäsuotuiset sääolosuhteet voivat olla varsin pitkäkestoisia ja säännöllisesti toistuvia. Koska laitoksen hajupäästöistä, erityisesti tiettyjen sääolosuhteiden vallitessa, näyttäisi aiheutuneen ympäröiville asuinalueille usein toistuvaa kohtuutonta räsitystä hajusta, on voimassa olevan ympäristöluvan määräyksiä ollut tarpeen muuttaa. Hajuhaittoja voidaan aluehallintoviraston arvion mukaan tehokkaasti ehkäistä johtamalla poistokaasut ilmaan nykyistä korkeammista piipuista ja vähentämällä ilmaan johdettavaa hajukuormaa (poistokaasun hajupitoisuutta). Edellä mainituin keinoin mahdollistetaan poistokaasujen tehokas sekoittuminen ja laimentuminen ilmaan ja ehkäistään mahdollista hajukaasujen alueellista painumaa ja kulkeutumista asuinalueille epäsuotuisissa sääolosuhteissa.

Aluehallintovirasto on arvioinut, että toistuvan hajuhaitan syynä on saattanut olla toimintahäiriöt, joista selkeää asiakirjanäyttöä ei kuitenkaan ole ollut. Perimmäisenä syynä aluehallintoviraston näkemyksen mukaan on kuitenkin ollut se, että laitoksen käsiteltyjen hajukaasujen päästöasteet ovat verraten matalalla verrattuna rakennusten korkeuteen. Ottaen huomioon laitoksen maantieteellisen sijainnin, toiminnan mittakaavan, maaston muodot ja asutuksen läheisyyden, on ilmeistä, että niin sanotuissa poikkeuksellisissa sääolosuhteissa, joita kuitenkin esiintyy verraten usein, ei sinänsä asiallisesti käsitellyn poistokaasun sekoittuminen ole ollut riittävää. Hajupäästö on ajoittain saattanut olla mallinnuksessa käytettyä suurempaa. Mallinnuksen perusteella päästökorkeuden korottamisella on luonnollisesti merkittävä vaikutus hajupäästön laimenemisen ja siten hajuhaitan esiintymisen kannalta. Aluehallintovirasto on katsonut, että edellyttämällä päästöasteen korkeuden nostamista voidaan vaikuttaa nimenomaan niihin korkean hajun tuntien lukumäärään, joiden johdosta aloite on vireille tullut.

Aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti muutettuna biokaasulaitoksen toiminta täyttää ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa mainitunlaiselle toiminnalle asetetut vaatimukset.

Lupamääräysten perusteluja

Muutetut ja lisätyt määräykset

Lupamääräys 8. Biokaasulaitoksella syntyvät hajukäsittelyä vaativat poistokaasut kerätään yhteen ja johdetaan käsittelyyn (mm. pesuri, biosuodin, aktiivihiili) jälkeen ilmaan kahdesta poistopisteestä, jotka sijaitsevat matalammalla kuin ympärillä olevien rakennusten ylimmät tasot.

Aluehallintovirasto on katsonut, että poistokaasujen riittävän tehokas sekoittuminen ilmaan saattaa estyä, koska ympäröivät rakennukset todennäköisesti vaikuttavat heikentävästi poistopisteiden ilmavirtauksiin. Tästä johtuen poistokaasujen piippujen vähimmäiskorkeudesta on annettu määräys. Piipun korotuksella parannetaan poistokaasujen sekoittumista ja laimentumista ilmaan. Toimitetun hajumallinnuksen perusteella piipun korotuksella on selkeä vähentävä merkitys erityisesti pitkäkestoisen hajun (1 h) pitoisuuteen laitosalueella sekä kaventava merkitys eri hajuyksiköiden vyöhykkeisiin ja hajutunteihin laitoksen ympärillä. Käsitellyn poistokaasun hajupitoisuuden raja-arvoa on muutettu ilmaan johdettavan hajukuorman vähentämiseksi. Koska hajupitoisuus käsittää suuren joukon eri hajuyhdisteitä, voidaan edellä mainitun parametrin päästöraja-arvon laskulla, yhdessä piippujen korotusten kanssa, tehokkaasti ehkäistä laitoksesta aiheutuvia hajuhaittoja ja hajuyhdisteiden kulkeutumista ympäristöön.

Ennalleen jätetyt määräykset

Aluehallintovirasto ei aloitteen johdosta ole muilta osin nähnyt tarpeelliseksi muuttaa voimassa olevan ympäristöluvan hajupäästöjä ja tarkkailua koskevia määräyksiä. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan voimassa olevassa luvassa on, huomioiden aluehallintoviraston päätöksessä siihen tehdyt muutokset, annettu ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti tarpeelliset määräykset hajupäästöjen hallitsemiseksi, käsittelemiseksi ja tarkkailemiseksi. Määräysten voidaan katsoa olevan selkeät ja riittävät hajupäästöjen ja -haittojen ehkäisemiseksi. Lupamääräyksiä ei ole tarkoituksenmukaista kirjoittaa liian yksityiskohtaiseen muotoon, josta syystä aluehallintovirasto ei ole nähnyt tarpeelliseksi määrätä erikseen jokaisen laitostyökalun kuuluvan rakennuksen ja prosessivaiheen hajunkäsittelyn tarpeesta.

Selkeyden vuoksi aluehallintovirasto on todennut, että kompostihallia on pidettävä määräyksessä 8 mainittuna ”tilana”, koska kyseisessä hallissa tapahtuvassa mädätteen linkouksessa ja jälkikypsytyksessä muodostuu hajuyhdisteitä hallin ilmaan. Näin ollen kompostihallin hajuyhdisteitä sisältävät poistokaasut on jo nykyisen määräyksen mukaisesti johdettava hajujen käsittelyyn, jolloin määräyksen muuttamiselle ei ole perusteita.

Tarkkailua on vaadittu aloitteessa muutettavaksi siten, että hajutarkkailua suoritettaisiin hajupaneelin (asukkaiden hajuraati) avulla. Aluehallintovirasto on todennut, että yhteistarkkailua koskeva määräys mahdollistaa jo nykyisessä muodossaan, että hajujen vaikutustarkkailua voidaan suorittaa esimerkiksi hajupaneelin avulla. Käytännön toteutuksesta päättää valtion valvontaviranomainen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████ on katsottava ensisijaisesti vaatineen, että Gasum Oy:n Topinojan laitoksen ympäristölupa peruutetaan. Ympäristölupa on hylättävä ja laitos on siirrettävä kauemmas tiiviistä asutuksesta.

Valittajien on katsottava toissijaisesti vaatineen, että poistoilmapiippuja tulee korottaa siten, että ne vähintään viisi metriä poistoilman sekoittumiseksi ja hajujen laimenemiseksi.

Valittajat ovat lisäksi vaatineet, että kaikki hajua aiheuttavat yhdisteet ja käsiteltävät materiaalit on säilytettävä ja käsiteltävä alipaineistuksella varustetuissa, tiivisrakenteisissa sisätiloissa. Oviautomatiikkaa on käytettävä kaikissa kulkuaukoissa siten, että ovi sulkeutuu välittömästi haisevan aineen käsittely-yksiköissä. Kaikista haisevaa materiaalia käsittelevistä tiloista tulee johtaa kaikki ilma kaksivaiheisesti hajupesureihin ennen ilman johtamista piippuihin. Tilojen tiiviys ja koko hallialan alipaineistus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa ulkopuolisen asiantuntijatahdon toimesta ja aina hajuhaittojen ilmaantuessa.

Valvontaviranomaisen tulee tehdä aloite laitoksen alasajosta välittömästi, jos laitos aiheuttaa toistuvia tai pitkäkestoisia hajuhaittoja asuin- ja virkistysalueille minkä tahansa syyn vuoksi esimerkiksi riittämättömien hajunhallintamenetelmien, rakenteissa ilmenevien vikojen kuten ilmavuotojen, prosessissa ilmenevien poikkeustilanteiden tai laitoksen käyttäjistä aiheutuvien tilanteiden vuoksi.

Lupapäätöksen mukaisia lupaehtoja on noudatettava ympäristöluvan määräaikaisten toiminnanharjoittajan valituksesta huolimatta.

Valittajat ovat perustelleet vaatimuksiaan muun muassa seuraavasti. Lupamääräysten 8 ja 8a noudattaminen vähentää hajuhaittoja asuinalueilla ja ympäristössä. Toiminnanharjoittajan kohdalla on kuitenkin ilmennyt piittaamattomuutta ja osaamattomuutta hajuhaittojen hallinnassa. Toiminnanharjoittaja ei ole noudattanut aiemman luvan ehtoja eikä reagoinut toistuviin valituksiin ja yhteydenottoihin korjaamalla toimintaansa. Vasta hallintopakon asettaminen alkoi tuottaa jonkinlaisia tuloksia hajujen vähenemisen muodossa.

Laitoksen toiminta ei täytä ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimuksia. Valittajat ovat viitanneet ympäristönsuojelulain 1, 3, 4, 6, 7 ja 8 §:ään sekä jätelain 4 ja 6 §:ään.

Laitos on sijoitettu alueelle, josta maan pinnan muodosta ja Aurajoen uomasta johtuen hajukaasut leviävät laajasti asutuksen ja kaupungin suuntaan. Laitoksen sijainnin vuoksi toiminnanharjoittajan toteuttamat ja suunnittelemaat toimet eivät ole riittäviä hajuhaittojen poistamiseksi.

Laitosta lähellä on joka puolella tiivistä pientalo- ja kerrostaloasutusta sekä laajat virkistysalueet. Alue on sen vuoksi erittäin herkkä. Lähimmät asunnot, kuten Halisten kaupunginosa, sijaitsevat noin 400 metrin päässä laitoksesta. Erityisesti alavilla alueilla Halisissa ja Röntämässä hajuhaitta on merkittävää. Alueen ympärillä on myös huomattava määrä työpaikkoja niin pienteollisuudessa kuin palveluissa ja hallinnossa. Lisäksi hajuhaitta yltää lähiseudun oppilaitoksiin, esimerkiksi Turun kristilliseen opistoon ja kokous- ja kongressikeskus Linnasmäkeen. Huonoimpina päivinä Gasumin haju on

kulkeutunut Turun keskustaan saakka yli Koroisten peltojen ja Aurajokilaakson. Alueen asukkaiden, oppilaitosten ja työpaikkojen etu on otettava huomioon ympäristölupapäätöstä tehtäessä. Lupa-asian käsittelyssä on siten otettava huomioon ympäristönsuojelulain 49 §:ssä ja eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 ja 2 momentissa asetetut luvan myöntämisen edellytykset.

Turun kaupungissa joudutaan kärsimään edellä kuvatuista jatkuvista hajuhaitoista. Hajuhaitat ovat jatkuneet vuosi toisensa jälkeen, eikä muutosta asiantilaan ole saatu toistuvista valituksista huolimatta. Muualla Suomessa vastaavat ongelmat, kuten paperiteollisuuden tuottamat hajuhaitat, on aikoja sitten ratkaistu.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on valituksen johdosta antamassaan lausunnossa todennut, että päätöksessä on annettu vähimmäisvaatimukset poistokaasupiippujen korkeudesta, jota mallinnuksen avulla on tarkennettava siten, että lupamääräyksen 8a vaatimus toteutuu. Riittävä piipun korkeus määrittyy parhaiten mallinnuksen avulla.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (ELY-keskus) on valituksen johdosta antamassaan vastineessa todennut muun muassa seuraavaa. Ennen hallintopakkopäätöksen antamista on ollut tehtyjen selvitysten perusteella kiistatonta, että Gasum Oy:n Turun biokaasulaitoksen toiminta ei ole täyttänyt lainvoimaisten ympäristölupapäätösten lupamääräyksiä kaikilta osin. Laitoksen toiminnassa on ollut puutteita muun muassa tilojen tiiveydessä, tilojen alipaineistuksessa sekä hajukaasujen käsittelylaitteistojen toiminnassa. Kehotuksen ja hallintopakkopäätöksen antamisen jälkeen Gasum Oy on ryhtynyt vaadittuihin toimenpiteisiin, jotta lupamääräykset täyttyvät. Viimeisimpien tehtyjen mittausten perusteella Turun biokaasulaitoksen hajupäästöt ovat täyttäneet lainvoimaisessa lupapäätöksessä asetetut raja-arvot sekä myös nyt valituksenalaisen lupapäätöksen mukaiset tiukemmat raja-arvot hajupitoisuuden osalta.

Laitosta koskevat hajumallinnukset

Turun biokaasulaitoksen osalta on laadittu hajumallinnusraportti 12.5.2021. Mallinnusta on päivitetty marraskuussa 2021 kuivajaekentän vaikutuksella. 12.11.2021 päivätyssä hajumallinnuksessa on ollut oletuksena, että laitoksen kaikki hajupäästöt ovat enintään 2 000 HY/m³ ja hajunpoistopiippuja on korotettu 22 metriin. Sitä vastoin mallinnuksessa mukana olleiden haihturirakennuksen ja pressuhallin ilmanvaihtojen purkupisteiden korkeutta ei ole muutettu. Haihturirakennuksen ja pressuhallin ilmanvaihtojen purkupisteiden hajupitoisuutta on mitattu viimeksi lokakuussa 2021, eikä tilojen ilmanvaihtoon tai hajunpoistoon ole tehty parannuksia hajuhaittojen vähentämiseksi. Toiminnanharjoittajan mukaan muihin tiloihin tehtyjen parannustoimien myötä on parantunut myös näiden tilojen ilmanlaatu, mistä

johtuvat hajupitoisuuden muutokset 12.5.2021 mitatusta lokakuun 2021 mittauksiin verrattuna.

Mallinuksissa on epävarmuustekijöitä, jotka heikentävät mallinnusten luotettavuutta. Raporttien mukaan kokonaisepävarmuus koostuu pääosin päästötietojen epävarmuudesta (10–40 %), sääaineiston ja sen edustavuuden epävarmuuksista (10–30 %) ja laskennan epävarmuuksista (10–20 %). Vaikka päästötietoina käytettäisiin nykyisen lainvoimaisen ympäristöluvan hajupitoisuutta 2 000 HY/m³, jää epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat mallinnuksen tulokseen. Mallinuksessa on käytetty Turun Artukaisten sääaseman havaintoja. Hajutarkkailussa käytetään puolestaan Turun lentokentän mittausaseman säähavaintoja.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan sää- ja tuuliolot vaihtelevat alueilla, joilta hajuhavaintoja tulee säännöllisesti, eikä kumpikaan käytetty sääasema välttämättä kuvasta säätilannetta laitosalueella tai koko sillä alueella, mistä hajuhavaintoja on tullut. Hajuhavaintoja on todettu myös Turun keskustassa ainakin Puolalanpuistossa ja Ylioppilaskylässä saakka. Sama hajutarkkailija, joka tekee Gasum Oy:n hajutarkkailua, on tunnistanut hajun Puolalanpuistossa Gasum Oy:n laitoksen aiheuttamaksi hajuksi. Näin ollen hajumallinuksiin tulisi edellä mainituin osin suhtautua varauksella.

Haitankärsijöiden ilmoitukset hajuista

Siitä huolimatta, että Gasum Oy:n teettämien viimeisimpien hajumittausten mukaan laitos on päässyt nykyisen lainvoimaisen ympäristöluvan (2 000 HY/m³) ja valituksen alaisen päätöksen (1 500 HY/m³) mukaisiin raja-arvoihin, on ELY-keskukselle kirjattu saapuneeksi toimenpiteinä ilmoituksia hajuhaitoista 1.1.–5.9.2022 välisenä aikana yhteensä 78 kappaletta ja 1.6.–5.9.2022 välisenä aikana yhteensä 30 kappaletta. Lisäksi määrissä on huomioitava, että osa ilmoittajista ilmoittaa usean päivän hajuista samalla ilmoituksella, eivätkä toiset enää jaksaa edes tehdä ilmoituksia valvontaviranomaiselle. Osa on ilmoittanut ottavansa yhteyttä valvontaviranomaiseen siinä vaiheessa, kun hajuhaitat päättyvät. Lista saapuneista hajuilmoituksista ajalta 1.1.–13.9.2022 on toimitettu hallinto-oikeudelle vastineen liitteenä. Ilmoitukset tulevat eri alueilta riippuen siitä, mikä on tuulen suunta, millainen on säätila ja ovatko vuorokauden aikojen lämpötilaerot suuria tai nouseeko lämpötila aamuyöllä ja aamulla nopeasti. Gasum Oy:ltä saadun tiedon mukaan laitoksella ei ole ollut hajuilmoitusten aikaan mitään poikkeavaa toimintaa, eikä hajukäsittelylaitteissa ole ilmoitettu olleen häiriöitä kyseisinä ajankohtina.

Tietyt asukkaat kärsivät hajuhaitoista säännöllisesti, toiset ajoittain. Osa haitankärsijöistä on käydyissä keskusteluissa laitoksen valvojan kanssa maininnut, että vuonna 2021 tehtyjen toimenpiteiden jälkeen hajuhavaintojen määrä on vähentynyt ja hajua on kenties ollut harvemmin, sillä sitä ei havaittu enää joka päivä kuten aiemmin ja joidenkin mielestä haju ei ole enää ollut niin voimakasta. Toisaalta osa ilmoittajista kokee, ettei hajussa tai sen voimakkuudessa ja esiintymisessä ole tapahtunut mitään muutosta parempaan

suuntaan, vaikka toimenpiteitä on tehty. Ilmoittajat kertovat myös tunnistavansa Gasum Oy:n toiminnan hajun.

Hajutarkkailua tehdään syyskuussa 2022 kolmen toimijan yhteistarkkailuna kahden viikon välein. Syyskuussa 2022 on ELY-keskukselle ilmoitettu, että tarkkailuun lisätään yksi tarkkailupaikka Vuorensyrjäkadulle, joka ei ole mukana hallinto-oikeudelle liitteenä toimitettavassa tarkkailusuunnitelmassa. Hajutarkkailua on harvoin tehty samanaikaisesti silloin kun on tullut ilmoitus hajuhaitasta. Hajutarkkailu ei anna ELY-keskuksen käsityksen mukaan todellista kuvaa hajuhaitoista. ELY-keskuksen tiedon mukaan ei ole myöskään tehty vertailua tai kyselyä siitä, kuinka voimakkaaksi hajusta ilmoittavat kokevat hajun verrattuna tarkkailua tekeviin. Hajutarkkailua koskeviin raportteihin on kyllä kirjattu paikalla tavattujen asukkaiden kommentteja.

Topinojan alueen muut toimijat

Topinojan alueella on myös muita toimijoita, joiden toiminnasta leviää hajua ympäristöön. Gasum Oy:n lisäksi ELY-keskus on antanut Ekopartnerit Turku Oy:n Ravurinkadun laitoksen ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n Topinojan jätekeskuksen toiminnasta aiheutuvan hajun tarkkailusta kehotuksen. Tästä syystä nämä kaikki kolme toimijaa ovat tehneet hajun tarkkailua yhdessä heinäkuusta 2021 lähtien. Muiden toimijoiden osalta ei ole vielä vireillä luvan muuttamista tai hallintopakkoa hajuhaittojen vähentämiseksi.

Aluehallintoviraston muuttamat ja lisäämät lupamääräykset

Siitä huolimatta, että lupamääräyksiä on tiukennettu hajupitoisuuden osalta, ei määräys ole haitankärsijöiden näkökulmasta välttämättä riittävä. Vaikka hajupitoisuus on mittausten perusteella saavutettu, on siitä huolimatta ilmoittajien mukaan edelleen esiintynyt merkittäviä hajuhaittoja. Haitat vähentävät asuinviihtyvyyttä erityisesti kesällä ja helleaikana. Hajutarkkailun tekeminen ei tuo muutosta siihen seikkaan, että hajua esiintyy usein ja useat kärsivät hajusta jopa asuintiloissaan. Hajumittaukset ja hajuilmoitukset osuvat harvoin sellaisiin ajankohtiin, että hajutarkkailua olisi havainnoitu samaan aikaan. Mittaukset tilataan paljon ennen mittauksen tekemistä. Näin ollen sääolosuhteita ei voida huomioida mittauksen tekemisen ajankohdassa paljoakaan.

Mittausten tulokset ovat kuitenkin perusteena mallinnoiksille. Hajutarkkailussa on pyritty huomioimaan sääolosuhteita ja eri vuorokauden aikoja. Samalla tulee huomioida se, että laitoksen alkuperäinen ympäristölupa on myönnetty jo vuonna 2007 ja laitos on otettu käyttöön vuonna 2009. Lisäksi laitos on merkittävä alueellinen toimija.

Huolimatta siitä, että päästöpiirteen korkeutta korotetaan, saattaa toiminnasta edelleen tietyissä sääolosuhteissa aiheutua hajuhaittaa mahdollisesti kauempana laitoksesta. Vaikka piipun korottaminen aluehallintoviraston määräämällä tavalla yli rakennusten harjakorkeuden kenties lisää hajukaasujen sekoittumista ja laimentumista ilmaan, se ei poista sitä, että laitoksesta edelleen melko todennäköisesti pääsee ajoittain sellainen määrä hajua

ympäristöön, että asukkaat voivat kokea sen merkittävänä asumisviihtymistä vähentävänä haittana. Mikäli sääolosuhteet aiheuttavat edelleen hajukaasujen painumaa ja kulkeutumista uusille asuinalueille, saattaa piipun pidentäminen siirtää haittaa uusille alueille.

Aluehallintovirasto on määrännyt piipun korotettavaksi siten, että se ylittää laitosalueella olevien rakennusten ylimmät korkeuspisteet. Hajumallinnus on tehty olettaen, että piippujen korkeudet ovat 22 metriä. Aluehallintoviraston päätöksestä ei käy ilmi, onko laitosalueella olevien rakennusten ylin korkeuspiste yli vai alle 22 metriä. ELY-keskus on katsonut, että rakennusten korkeimmasta pisteestä riippumatta tulee piippujen ja hajukaasujen poistopisteiden olla vähintään mallinnuksessa käytetyn 22 metrin korkuisia.

Se, mihin tuulen tai sääolojen takia haju päätyy, selviää jossain määrin mallinnuksen myötä ja myös hajusta kärsivien ilmoitusten perusteella. Mallinnuksissakin jää mahdollisesti epäselväksi se, miten maasto-olosuhteet muuttavat ilmavirtauksia ja täten myös hajun leviämistä. Hajuhavaintojen perustella voidaan todeta, että on tiettyjä asuinalueita, joilla kärsitään hajusta edelleen silloin kun tuulen suunta on hajun leviämiseksi kyseiseen suuntaan suotuisa. Aurajoen uomaa pitkin haju pääsee leviämään jopa Turun Ylioppilaskylään saakka sekä usein myös Puolalanmäelle asti. Lisäksi hajuhavaintoja on tehty Liedon puolella. Talviaikaan valituksia on tullut ulkoliikunta-alueilta. Mikäli asunnoissa ei voida kuumina ja lämpiminä ajanjaksoina pitää ikkunoita auki hajuhaittojen takia, tulee pohdittavaksi, onko jopa valituksenalaisen päätöksen raja-arvoilla kyseessä naapurussuhdelain mukainen kohtuuton rasitus.

Eniten ilmoituksia hajusta on tullut vuosien 2019–2022 aikana osoitteista Tynnyrikatu, Lukkarinkatu, Vuorensyrjäkatu, Kotipalstankatu ja Puolalanpuisto, Liedon kunnan Vanhalinnan alueelta sekä Auranlaaksosta. Lisäksi on tullut ilmoituksia, joissa ei ole todennettavissa sijaintipaikka, jossa hajua on havaittu.

ELY-keskuksen ehdotus annettujen lupamääräysten muuttamiseksi

Aluehallintoviraston päätöstä tulee edelleen muuttaa siten, että hajumittauksia lisätään tehtäväksi piipun korottamisen jälkeen ainakin vuoden ajan kahden kuukauden välein. Hallinto-oikeuden tulee antaa uusi lupamääräys, jolla varmistetaan hajunpoistolaitteiden erottelukyvyn säilyminen käyttötarkkailuna.

Määräyksellä tulisi myös vaatia, että aktiivihiilet vaihdetaan vähintään valmistajan ja laitteiston suunnittelijan ohjeistuksen mukaisesti. Toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle, mikä käytetyn aktiivihiihen vaihteluväli on ja massojen vaihdon ajankohdista tulee raportoida vuosiraportoinnin yhteydessä.

Lupamääräyksessä 8 a on vaadittu mittauksiin perustuvaa uutta mallinnusta, joka määrittää, että ympäristön asuinkiinteistöjen piha-alueella ei saa ylittyä 98 % kokonaisajasta 2 HY/m³ hajun tuntikeskiarvo. Mallinnukseen perustuva

lupamääräys on hankala valvonnan kannalta. Vaikka mallinnus osoittaa, että hajupitoisuus ei ylity, saattaa ilmoituksia hajusta edelleen tulla haitankärsijöiltä.

Alueen ympäristön muutokset

Turun ja Liedon kaupunkien osalta mahdollisten hajuhaitoille altistuvien asukkaiden määrä ja uudet sekä olemassa olevien asuinalueiden muutokset biokaasulaitoksen ensimmäisen ympäristöluvan ja laitoksen rakentamisen jälkeen ovat muuttuneet merkittävästi. Haitankärsijöitä on aiempaa enemmän.

Turun kaupungin rakennus- ja lupalautakunta on Turun kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena valituksen johdosta antamassaan vastineessa todennut muun muassa, että kaupungin viranomaisille tulee ajoittain edelleen Gasum Oy:n toimintaa koskevia hajuvalituksia. Valitukset on välitetty tiedoksi laitosta valvovalle ELY-keskukselle. Muutostarpeita voidaan tarkemmin arvioida, kun kaikki toimenpiteet on toteutettu ja mittaustuloksia on verrattu uusiin raja-arvoihin ja tarvittavat mallinnukset tehty.

Liedon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja Kaarinan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ovat ilmoittaneet, etteivät ne anna valituksen johdosta vastineita.

Turun kaupungille on varattu tilaisuus antaa vastine valituksen johdosta. Vastinetta ei ole annettu.

Gasum Oy on valituksen, lausunnon ja vastineiden johdosta antamassaan vastineessa todennut muun muassa seuraavaa. Yhtiö on pyytänyt, että hallinto-oikeus pysyttää valituksen kohteena olevan päätöksen ja hylkää tehdyn valituksen kokonaan sekä jättää ELY-keskuksen valitusajan päättymisen jälkeen esittämät vaatimukset tutkimatta.

Valituksenalaisen päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita tai tarvetta. Yhtiön toteuttamat hajumittaukset osoittavat, että yhtiön Turun Topinojalla toimiva biokaasulaitos toimii lainvoimaisen ympäristöluvan mukaisesti ja pääsee myös päätöksen mukaisiin tiukempiin raja-arvoihin hajuyhdisteiden osalta mittausepävarmuus huomioiden. Hajutarkkailu osoittaa, että laitoksen aiheuttamaa hajuhaittaa ei voida pitää kohtuuttomana.

Myös muut alueen toimijat käsittelevät biologista jätettä, minkä lisäksi Lounais-Suomen Jätehuolto Oy siirtokuormaa toisen biokaasutehtaan raaka-aineita laitoksen naapurissa. Näin ollen on mahdollista, että yhtiöön kohdistetut valitukset hajuhaitoista ovat aiheutuneet biologista jätettä käsitteleviltä toimijoilta laitoksen läheisyydessä. Yksi laitoksen raaka-ainetoimittajista, Kakolanmäen jätevedenpuhdistamo, sijaitsee Turun keskustassa ja sen hajuja on havaittu Turun keskustassa. Koska kyse on laitoksen raaka-aineen hajusta, on luontevaa, että haju on samanlaista. Lisäksi Kakolanmäen jätevedenpuhdistamon lietteitä kuljetetaan ainakin ajoittain laitokselle Ratapihakatua pitkin Puolalanpuiston vierestä.

Yhtiö on jatkanut laitoksen hajumittauksia sekä yhdessä muiden alueen toimijoiden kanssa hajujen yhteistarkkailua. Vastineen liitteenä on toimitettu hallinto-oikeudelle raportit 13.1.2022, 8.2.2022, 22.2.2022, 12.5.2022 ja 7.9.2022 suoritetuista haju- ja hajuyhdistemittauksista. Raporteista ilmenee, että mittausraportissa laitoksen hajukaasunkäsittelyn vanhaksi ja uudeksi järjestelmäksi nimetyt järjestelmät alittavat lainvoimaisen ympäristöluvan lupamääräyksen 8 sisältämät raja-arvot kaikilta osin sekä täyttävät myös valituksenalaisen päätöksen tiukennetun lupamääräyksen 8 sisältämät raja-arvot mittausepävarmuus huomioiden. Kummankin järjestelmän hajukaasunkäsittelyä on tehostettu, sillä sekä vanhaan että uuteen hajukaasunkäsittelyn järjestelmään on investoitu täysin uusi aktiivihiilisuodatinyksikkö.

Topinpuiston jätekeskuksen toimijoiden hajuhavainnoista on laadittu yhteistarkkailuraportti ajalta 13.1.–12.10.2022 ja tuorein yhteistarkkailun tarkkailututkimusten jaksoraportti viikoilta 25–36. Raportista ja jaksoraportista ilmenee, että myös Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja Ekopartnerit Turku Oy:n toiminta aiheuttaa ympäristössä hajuhaittoja. Vastineeseen on liitetty myös Gasum Oy:n, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja Ekopartnerit Turku Oy:n yhteistarkkailuohjelman päivitys.

Laitoksen toimintaa koskevan lainvoimaisen ympäristöluvan hajupäästöjä koskevat lupamääräykset ovat riittäviä. Laitos sijaitsee kaavassa jätteenkäsittelylle varatulla alueella. Laitos noudattaa toiminnassaan lainvoimaista ympäristölupaa, ja kuten vastineen liitteenä 2 olevista hajumittauksista käy ilmi, laitoksen toiminta on pääsääntöisesti myös päätöksen mukaista. Laitoksella on alueellisesti keskeinen asema Turun talousalueella.

Laitoksen raaka-aineen käsittely ja muut sellaiset toimenpiteet, jotka voivat aiheuttaa hajuhaittaa suoritetaan alipaineistetuissa tiloissa, joissa on asianmukaiset hajujen käsittelyjärjestelmät. Päätöksen lupamääräyksessä 8 oleva piipun korkeus on riittävä sen varmistamiseksi, että mahdolliset hajua aiheuttavat päästöt eivät aiheuta kohtuutonta hajuhaittaa. Yhtiö on käynnistänyt toimenpiteet piippujen korottamiseksi.

Hajukaasujen käsittelylaitteiden aktiivihiilisuodattimien kuntoa seurataan päästömittausten perusteella. Tulosten perusteella aktiivihiilisuodattimien vaihtoväli on mahdollista määrittää suhteellisen tarkasti ennakoita siten, että hajupäästöt pidetään mahdollisimman vähäisinä. Hajukaasupesureiden toimintaa valvotaan keskeisten parametrien jatkuvatoimisilla mittausinstrumenteilla, joissa havaitut poikkeamat aiheuttavat hälytyksen ja sen myötä korjaavat toimenpiteet. Näiden lisäksi laitteistoille tehdään määräaikaishuollot kunnossapitojärjestelmän ohjaamana. Rakenteiden tiiviyyttä ja alipaineistusta seurataan silmämääräisten tarkastusten avulla ja tarvittaessa tehtävien mittausten avulla. Merkittävimmät havainnot ja korjaustoimenpiteet kirjataan ja mittaukset dokumentoidaan mittausraportteina.

Yhtiö suorittaa lähialueella hajutarkkailua. Lokakuun 2021 alusta lähtien hajutarkkailut on suoritettu yhteisesti Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja

Ekopartnerit Turku Oy:n kanssa. Kuten hajutarkkailuraporteista, hajutarkkailutuloskoosteesta, yhteistarkkailun tuloksista ja yhteistarkkailun jaksoraportista käy ilmi, laitokselta peräisin olevaa selvää, mutta ei häiritsevää hajua on esiintynyt vain ajoittain, voimakasta hajua on esiintynyt harvoin, eikä erittäin voimakasta hajua ole esiintynyt kertaakaan.

Laitoksen hajumallinnuksessa, jonka on laatinut Ramboll Oy, hajupäästön leviämistä lähiympäristöön mallinnettiin kolmella eri vaihtoehdolla. Hajun leviämismallinnukset kaikilla tarkastelutavoilla osoittavat, että laitoksesta ei aiheudu kohtuutonta hajuhaittaa asuinalueille.

Laitoksen tämänhetkisten hajupäästöjen leviämistä lähiympäristöön kuvastaa parhaiten mallinnoista kolmas, joka kuvaa hajupäästöjen leviämistä lainvoimaisen ympäristöluvan mukaisilla hajupitoisuuden maksimiarvoilla. Laitoksen nykyisten hajupäästöjen leviäminen ympäristöön on kuitenkin suppeampaa kuin mallinnus esittää, sillä päästötasot ovat parannustoimien myötä saavuttaneet merkittävästi lainvoimaisen ympäristöluvan raja-arvoja alhaisemman päästötason. Lisäksi hajukaasun poistopiippuja tullaan korottamaan. Kun edes lainvoimaisen ympäristöluvan mukaisilla raja-arvoilla kohtuutonta haittaa ei hajumallinnoissa osoitetulla tavalla aiheudu edes vaikeimpien sääolosuhteiden vallitessa, laitoksen tuottamat hajut eivät näin ollen missään olosuhteissa voi aiheuttaa kohtuutonta hajuhaittaa asuinalueille.

Hajumallinnuksen luotettavuuden osalta yhtiö on todennut, että jokaiseen malliin liittyy epävarmuustekijöitä. Mallinnuksen tavoitteena on havainnollistaa hajupäästön leviämistä ympäristöön. Epävarmuuksien vähentämiseksi yhtiö on täydentänyt mallinnusta ulkopuolisen säännöllisesti toteuttamalla hajumittauksilla ja -tarkkailuilla. Vastineen liitteenä olevasta asiantuntijalausunnosta ilmenee, että hajutarkkailun tiheys on riittävää. Yhtiö on katsonut, ettei hajumallinnoihin liity sellaista epätarkkuutta, joka vaikuttaisi mallinnuksen luotettavuuteen. Hajumittaukset ja -tarkkailut eivät ole myöskään antaneet tietoa, joka olisi ristiriidassa kyseisen hajumallinnuksen kanssa. Hajumallinnuksessa on käytetty Turun Artukaisten sääaseman havaintoja, kun hajutarkkailussa käytetään Turun lentokentän mittausaseman säähavaintoja. Sääasemat sijaitsevat lähellä toisiaan. Mallinnukset eivät kuvasta sitä, miten muiden alueen toimijoiden hajupäästöt leviävät ympäristöön. Jätehuoltotoimintaan erottamattomasti kuuluvat melu-, haju- ja haittaeläinvaikutukset on huomioitu jo alueen maankäyttöä suunniteltaessa. Laitoksen ohella myös muista Topinojan jätekeskuksen toiminnoista aiheutuu hajuja.

Hajun kohtuuttomuutta tulisi arvioida objektiivisesti asiantuntija-arvioiden ja -mallinnusten perusteella.

██████████ on antamassaan vastaselityksessä todennut muun ohella, että he yhtyvät ELY-keskuksen antamaan lausuntoon pääpiirteiltään joitakin lisäyksiä ja tarkennuksia lukuun ottamatta. Yhtiön toiminta aiheuttaa edelleen lähes päivittäin voimakkaita hajuhaittoja kilometrien päähän laitoksesta. Yhtiön aiheuttamat hajuhaitat ovat lisääntyneet viime vuosina voimakkaasti. Haju estää usein ulkoilun, tuulettamisen ja ilmastoinnin

ylläpidon. Kaavamerkintä ei oikeuta aiheuttamaan kohtuutonta terveys- ja hyvinvointihaittaa laajoille asuntoalueille ja työpaikoille. Topinojalla on muitakin hajua tuottavia toimintoja, mutta muiden haju poikkeaa Gasum Oy:n laitoksen hajusta siten, että haju on lievempää, lyhytaikaista eikä kulkeudu etäälle alueesta. Gasum Oy:n aiheuttama haju eroaa kaikista muista hajulähteistä. Alueelle on rakennettu viime vuosina. Yhtiön esittämät mallinnukset ja pitoisuusluvut ovat sellaisia, mihin asukkaiden on vaikea ottaa kantaa. Hajuhaitta ei poistu teoreettisia laskelmia esittämällä. Hajua aiheutuu kaikista prosessin vaiheista. Piippujen päästä todettu mittausta ja leviämismalli eivät kerro todellisesta tilanteesta. Gasum Oy:n laitoksen sijainti aiheuttaa maan pinnan muodon ja ilmavirtausten vuoksi hajuhaittojen leviämistä laajalle alueelle. On myös todennäköistä, että laitoksen käyttäjät edelleen laiminlyövät kaikkien ilma-aukkojen ja ovien sulkemisen välittömästi avaamisen jälkeen.

Valittajat ovat esittäneet vastaselityksessään uusina vaatimuksina, että prosessin vaiheissa tulee kaikki poistoilma kerätä tehokkaaseen puhdistusprosessiin ja sitä kautta piippuihin ja ulos. Puhdistusprosessin laitteistoa on huollettava jatkuvasti hajun poiston varmistamiseksi. Hajuilmoituksia varten pitää asukkaille ja haitan kärsijöille järjestää palautekanava, missä annettuihin palautteisiin reagoidaan välittömästi. Tämä vastaa asiallista hajun tarkkailua. Haju on voimakasta iltaisin ja aikaisin aamulla, myös viikonloppuisin. Laitoksen toimintaa pitää valvoa nykyistä paljon tehokkaammin paikan päällä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on toimittanut hallinto-oikeudelle yhteenvedon diaariin kirjatusta yleisöilmoituksista tammikuusta 2022 alkaen tammikuulle 2023, Gasum Oy:n hajun mittaus- ja mallinnussuunnitelman vuodelle 2023, hajumittausten tulokset 13.1.2022–7.9.2022, tarkistusmittaustulokset 22.2.2022, Gasum Oy:n ELY-keskukselle 30.12.2022 tekemän ilmoituksen piippujen korotuksesta ja hajupäästöjen mittaus- ja mallinnussuunnitelmasta sekä Topinpuiston hajujen yhteistarkkailun jaksoraportin viikoilta 37–52/2022. Gasum Oy:n 30.12.2022 päivätyn ilmoituksen mukaan hajukaasujen käsittelylaitteistojen poistopiippuja on korotettu siten, että ne ovat laitosalueella olevia piippuja ympäröiviä rakennuksia korkeampia. Piippujen korkeudet ovat vanhan puolen hajukaasulaitteistolla 13,0 metriä ja uuden puolen hajukaasulaitteistolla 17,7 metriä. Lisäksi ELY-keskuksen saateviestin mukaan yhtiö on ilmoittanut piippujen korotuksen olleen teknisesti toteutettavissa mainittuihin korkeuksiin, koska tuki on saatu viereisen rakennuksen rakenteesta.

██████████ on lisäselvityksen johdosta antamassaan vastineessa esittänyt uutena vaatimuksena, että laitoksesta ei saa levitä hajua asuin- ja virkistysalueille hajua missään olosuhteissa.

Merkintä

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan päätöksellä ratkaissut valituksen Varsinais-Suomen ELY-keskuksen antamasta Gasum Oy:tä koskevasta hallintopakkopäätöksestä (diaarinumero 21291/2021).

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus jättää tutkimatta ELY-keskuksen vastineessa esitetyt vaatimukset sekä valittajien vastaselityksessä ja lisäselvityksen johdosta antamassa vastineessa esitetyt uudet vaatimukset.
2. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

1. Myöhään tulleet vaatimukset

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun 13 §:n 2 momentin mukaan valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mainitun lain 41 §:n 1 momentin mukaan valitusajan päättymisen jälkeen uuden vaatimuksen saa esittää vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai valitusajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Mainitun lain 81 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos valitusta ei ole tehty määräajassa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on vastineesta tarkemmin ilmenevällä tavalla esittänyt vaatimuksia hallinto-oikeudessa. Asiakirjoista ilmenevästi valituksenalaisen aluehallintoviraston päätöksen valitusaika on päättynyt 11.4.2022. ELY-keskuksen vastine uusine vaatimuksineen on saapunut hallinto-oikeudelle 13.9.2022 eli valitusajan päättymisen jälkeen. Myös valittajat ovat edellä kuvatulla tavalla esittäneet valitusajan jälkeen 21.11.2022 hallinto-oikeudelle antamassaan vastaselityksessä sekä lisäselvityksen johdosta 15.3.2023 antamassaan vastineessa uusia vaatimuksia, jotka asiassa saadun selvityksen perusteella eivät perustu olosuhteiden muutokseen tai valitusajan päättymisen jälkeen valittajien tietoon tulleisiin seikkoihin.

Edellä lausutun perusteella ELY-keskuksen ja valittajien valitusajan jälkeen tekemät vaatimukset on jätettävä myöhässä tehtyinä tutkimatta.

2. Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohtien mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa.

Ympäristönsuojelulain 53 §:ssä säädetään mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan arvioinnista.

Ympäristönsuojelulain 62 §:ssä säädetään seuranta- ja tarkkailumääräyksistä.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin (423/2015) mukaan lupaviranomaisen on muun muassa haitankärsijän aloitteesta muutettava lupaa, jos: 1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta; 2) toiminnasta voi aiheutua ympäristönsuojelulaissa kielletty seuraus; 3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia; 4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen; 5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 93 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan lainkohdassa mainituin edellytyksin.

Jätelain 13 §:n 2 momentin mukaan jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Jätteen keräyksessä ja kuljetuksessa sekä jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan sijoittamisessa, rakentamisessa, käytössä ja käytön jälkeisessä hoidossa on erityisesti huolehdittava siitä, ettei jätehuollosta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia päästöjä mukaan lukien

melua ja hajua taikka viihtyisyyden vähentymistä. Toiminnan, laitoksen tai paikan on lisäksi sovelluttava ympäristöön ja maisemaan.

Voimassa oleva ympäristölupa

Toiminnalla on Etelä-Suomen aluehallintoviraston 17.9.2015 myöntämä ympäristölupa nro 222/2015/1, jonka jätevesiä koskevia lupamääräyksiä 16 ja 24 Etelä-Suomen aluehallintovirasto on muuttanut 3.5.2016 antamallaan päätöksellä nro 115/2016/1.

Voimassa oleva lupapäätös nro 222/2015/1 sisältää seuraavat hajupäästöjen vähentämistä ja tarkkailua koskevat lupamääräykset, joista lupamääräystä 8 aluehallintovirasto on edellä kuvatulla tavalla muuttanut valituksenalaisella päätöksellä:

5. Jätteiden vastaanotto, varastointi ja esikäsittely sekä syötteiden, syöteseoksen, käsittelyjäännöksen ja lopputuotteiden käsittely, varastointi ja kuljetus tulee järjestää siten, ettei toiminnasta aiheudu kohtuuttomia haju- tai muita haittoja tai riskejä ympäristölle tai terveydelle. Haisevia materiaaleja ei saa varastoida ulkotiloissa.

6. Jätteiden vastaanotto laitoksella tulee järjestää siten, että kuormat voidaan purkaa suoraan vastaanottosäiliöihin. Jätteet tulee vastaanottaa suljetuissa, alipaineistetuissa tiloissa ellei niitä pureta säiliöautoista suoraan purkuyhteen kautta. Vastaanottotilat tulee puhdistaa säännöllisesti.

Purettaessa kuljetusajoneuvojen ja kuljetussäiliöiden kuormia vastaanottotilojen ovien tulee olla tiiviisti suljettuna siten, että muodostuvat hajukaasut imetään puhdistusjärjestelmään eivätkä ne pääse suoraan ulkoilmaan. Ovien sulkeutuminen tulee varmistaa automaattiovilla tai muilla vastaavilla keinoilla niin, ettei kuorman purkamista voi aloittaa, ennen kuin ovet ovat kiinni.

Käsiteltävät jätteet tulee prosessoida viipymättä laitokseen saapumisen jälkeen. Jätteen esikäsittelyä varten on oltava suljettu, alipaineistettu tila ja esikäsittelyn on tapahduttava hallitusti siten, että siitä ei synny ympäristölle hajuhaittaa.

7. Määdte tulee siirtää lingolta jälkikypsytykseen tiiviissä rakenteissa siten, että siirrosta ei aiheudu haju- tai likaantumishaittaa ympäristöön. Jälkikypsytyks tulee toteuttaa sisätiloissa. Jälkikypsytyksessä tulee varautua riittävään hallitilaan ja kypsytyksprosessi tulee hallita niin, että siitä ei aiheudu haju- ja muita haittoja. Jälkikypsytyksestä lähtevän materiaalin tulee olla niin kypsää, että siitä ei aiheudu hajuhaittaa.

Mädätteen kuljetusjärjestelmä jälkikypsytyshalliin tulee suunnitella tiiviiksi ja ratkaisu toteuttaa ennen toiminnan muutosta kuitenkin viimeistään 31.12.2016 mennessä.

8. Tilat on alipaineistettava niin, että kaikki hajuyhdisteitä sisältävät prosessi- ja poistokaasut kerätään ja käsitellään. Käsiteltävät poistoilmat ja

prosessikaasut on puhdistettava siten, että ulkoilmaan johdettaessa niiden hajupitoisuus on enintään 2 000 HY/m³ ja hajunpoiston tehokkuus vähintään 90 %, ammoniakkipitoisuus on enintään 5 mg/Nm³ ja poistotehokkuus vähintään 90 %. Poistokaasujen rikkivety- ja metyylimerkaptaanipitoisuudet saavat ulos johdettaessa olla enintään 0,1 ppm.

Poistoilman keräys- ja käsittelylaitteistoon tulee liittää kaikki tilat, joissa käsitellään tai varastoidaan hajua aiheuttavia materiaaleja. Laitteistojen ja säiliöiden on oltava kaasutiiviitä siten, ettei kaasuvuotoja esiinny.

Poistoilman käsittelylaitteistojen kapasiteetin on oltava riittävä käsittelemään kaikkien siihen liitettyjen tilojen poistoilma. Laitteiston huolto tulee suunnitella ja järjestää siten, että vältytään hajuhaitan muodostumiselta kaikissa olosuhteissa.

Mikäli toiminnasta syntyy hajukaasujen puhdistamisesta huolimatta ennakoimattomia kohtuuttomaksi koettuja hajuhaittoja laitoksen ympäristössä, toiminnanharjoittajan on välittömästi ryhdyttävä erityisiin toimenpiteisiin haittojen poistamiseksi ja hajukaasujen käsittelyn tehostamiseksi.

23. Laitoksen käyttötarkkailussa tulee seurata prosessiolosuhteita, kuten mädätyksen lämpötilaa ja viipymää sekä syntyvän biokaasun määrää.

Pinnoitettujen alueiden kuntoa, kuten halkeilua, painumista ja lohkeilua, on tarkkailtava vähintään vuosittain tehtävillä dokumentoiduilla tarkastuksilla. Havaitut viat on korjattava viipymättä.

27. Laitoksen hajupäästö ja haisevien yhdisteiden päästöt on mitattava vuosittain ja laajenuksen toteuttamisen jälkeen neljännesvuosittain. Tämän jälkeen mittaustiheys voidaan harventaa yhteen kertaan vuodessa, mikäli kahden viimeisen mittauskerran aikana päästöt ovat vakiintuneet alle tässä päätöksessä asetettujen raja-arvojen eikä muutoin ole todettu laitoksesta aiheutuvia hajuhaittoja.

Asiassa saatu selvitys

Valituksenalainen päätös koskee Gasum Oy:n Turussa sijaitsevaa Topinojan biokaasulaitosta. Toiminta-alue sijaitsee Topinojan jätteenkäsittelyalueella osoitteessa Silakatu 16. Asiassa saadun selvityksen mukaan toiminta-alue sijaitsee Topinojan kiertotalouspuiston asemakaava-alueella (E-1).

Asiakirjojen ja kiinteistötietojärjestelmän kartta-aineiston mukaan lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat noin 300–500 metrin etäisyydellä laitoksesta. Alueen itäpuolella sijaitsee Topinojan jätetäyttöalue. Toimintakiinteistö sijaitsee noin 5,5 kilometrin etäisyydellä Turun keskustasta.

Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan biokaasulaitoksella vastaanotetaan ja käsitellään vuosittain yhteensä enintään 150 000 tonnia biohajoavia jätteitä, joista puhdistamolietteiden osuus on noin 100 000 tonnia ja muiden kuten teollisuuden, maatalouden tai yhdyskuntien tuottamat orgaanisten jätteiden osuus noin 50 000 tonnia. Laitos on jatkuvatoiminen. Biomassoista tuotetaan

nesteytettyä biokaasua (LBG). Laitoksella tuotetaan myös ammoniakivettä teollisuuteen sekä lannoitevalmisteita ja maanparannusaineita mullantuotantoon ja maatilojen käyttöön.

Laitosalueella sijaitsee muun muassa alkuperäinen laitososa, jätteiden kaksi vastaanottohallia lietteille ja biojätteille, mädätteen jälkikypsytyshalli (kompostihalli), rejektiveden käsittelylaitos, biokaasun jalostus- ja nesteytysyksikkö, sekä sako- ja umpikaivolietteen vastaanotto- ja välppäyspiste. Kompostihallissa käytetään hajujen käsittelylaitteistona biosuodatinta, muilta osin laitoksella ovat käytössä happo-emäspesuri ja vanhan puolen happopesuri, joka sisältää aktiivihiiliyksikön.

Laitoksen toiminnassa on useita hajua tuottavia osatoimintoja. Hajupäästölähteitä on kartoitettu 9.–10.12.2020 laitoksella kenttäkäynnillä toteutetussa tutkimuksessa (AX-Suunnittelu). Laitoksella on selvitetty mittauksien hajupäästölähteet ja esitetty korjaavia toimia.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto teki ympäristöluvan muuttamista koskevan aloitteen johdosta 27.10.2021 laituskäynnin Gasum Oy:n Topinojan laitoksella. Käynnin aikana Gasum Oy esitteli yleisesti laitoksen taustoja, prosesseja sekä tehtyjä muutostöitä. Laituskäynnillä esitetyn mukaan kompostihallin poistoilma johdetaan biosuodattimelle ja edelleen laitoksen muuhun hajukäsittelyyn. Häiriötilanteessa hajukaasut saadaan siirrettyä toiseen käsittelyyn. Vanhan puolen hajujen käsittely-yksikkö koostuu happopesurista ja aktiivihiilisuodattimista. Poistoputken pää sijaitsi alemmalla tasolla kuin ympäröivien rakenteiden ylimmät tasot. THP-prosessi eli terminen hydrolyysiprosessi, jota epäiltiin selkeäksi hajulähteeksi, oli poistettu lopullisesti käytöstä modernisointihankkeen yhteydessä ja tullaan purkamaan pois. Lisäksi kompostihallia oli osastoitu ja osastojen imuja parannettu. Myös lingolle ohjattavan materiaalin jäähdytysprosessi oli otettu käyttöön. Kompostihallissa oli laituskäynnin aikana käynnissä ilmanvaihdon optimointityö.

Laitoksen toiminnasta aiheutuvaa hajuhaittaa on selvitetty aiemman tarkkailun lisäksi hajutarkkailun avulla esimerkiksi heinäkuusta 2020 syyskuuhun 2021 (Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy). Hajutarkkailun yhteydessä havainnoitiin myös muita alueella esiintyviä hajuja ja kirjattiin asukas- ja muut henkilöpalautteet. Tarkkailua tehtiin aistinvaraisesti 1–4 kertaa kuukaudessa pisteissä GT1–GT14 havainnoiden hajun voimakkuutta, laatua ja alkuperää. Lisäksi kirjattiin säähavainnot. Havaintopaikat sijaitsivat 250–3 100 metrin etäisyydellä laitoksesta eri ilmansuunnissa. Biokaasulaitokselta ominaista voimakasta hajua havaittiin ajanjaksolla neljässä tarkkailupisteessä ja havaintojen osuus oli 0,9–5 % kaikista pisteen havainnoista. Selvää biokaasulaitokselle ominaista hajua havaittiin 11 pisteessä ja havaintojen osuus vaihteli 0,25–14 %. Lievää biokaasulaitokselle ominaista hajua havaittiin yhtä pistettä lukuun ottamatta kaikkialla ja havaintojen osuus kaikista havainnoista oli 0,4–17 %. Laitoksella on myös suoritettu useita hajumittauksia (Odorecon Oy).

Laitoksen hajuvaikutuksia on myös mallinnettu. Laitoksella on lisäksi suoritettu hajumittauksia.

ELY-keskukselle on kirjattu saapuneeksi Gasum Oy:n tai Topinojan alueen hajusta satoja ilmoituksia ennen valituksenalaisen päätöksen antamista. Topinojan alueella toimii Gasum Oy:n lisäksi muitakin hajupäästöjä tuottavia laitoksia. Varsinais-Suomen ELY-keskus on aloitteen johdosta aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa todennut muun ohella, että ELY-keskukselle saapuneiden ilmoitusten perusteella voitaneen olettaa, että Gasum Oy:n laitoksen uudistaminen, muutokset prosessissa ja laajennuksen käyttöönotto ovat aiheuttanut suurempaa hajuhaittaa aiempaan toimintaan verrattuna. Nykyisiä lupamääräyksiä ei ole noudatettu siten, että hajupäästöt olisivat olleet toiminnanharjoittajan hallinnassa. Tehtyjen selvitysten nojalla on voitu todeta, että toiminnanharjoittaja ei hallitse hajupäästöjään eikä toiminnanharjoittajalla ole ollut selvää käsitystä siitä, miten ilmavirrat laitoksella kulkevat ja mitkä niistä päätyvät hajukäsittelyyn. Myöskään ilmanvaihtoja ja hajujen käsittelyjärjestelmiä ei ole säädetty siten, että ne toimisivat optimaalisesti. Lausunnon mukaan tulee selvittää tarkemmin, voiko piippujen korottaminen aiheuttaa kauempana sijaitseville kiinteistöille enemmän hajuhaittaa kuin nykyisessä tilanteessa. Ensisijaisesti tulee laitoksella syntyvää hajua poistaa aiempaa tehokkaammin riittäväillä hajunkäsittelyjärjestelmillä. Pelkän piippujen korottamisen ei voida katsoa vähentävän laitoksesta syntyviä hajuja, vaan se voi siirtää hajuhaittaa mahdollisesti uusille alueille. Hajutarkkailu ei aina kuvasta todellista hajuhaittaa.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Asiassa saadun selvityksen perusteella laitoksen toiminnasta on aiheutunut hajuhaittoja pidemmän aikaa. Laitoksen toiminnassa on havaittu useita hajupäästöjen hallintaan liittyviä puutteita ympäristöluvan muutosta koskevan asian vireilläoloaikana ratkaistun hallintopakkopäätöksen perusteena olevien selvitysten mukaan. Luvan muutosasian vireilläoloaikana puutteita on myös korjattu ja yhtiö on ryhtynyt useisiin toimenpiteisiin hajuhaittojen vähentämiseksi.

Valituksessa on vaadittu, että hajukaasuja ilmaan johtavia piippuja tulee korottaa siten, että ne ylittävät laitoksen rakenteiden ylimmän harjakorkeuden vähintään viisi metriä. Aluehallintoviraston valituksenalaisella päätöksellä muutetun lupamääräyksen 8 mukaan puhdistuksen jälkeen poistokaasut ilmaan tulee johtaa 1.1.2023 alkaen piippuihin, joiden korkeus ylittää laitosalueella olevien rakennusten ylimmät korkeuspisteet, ja riittävän korkeuden määrittämisessä tulee käyttää apuna hajun leviämismallinnusta ja lupamääräyksen 8a vaatimusta. Aluehallintovirasto on valituksenalaisen päätöksen perusteluissa hajumallinnukseen viitaten todennut, että piipun korotuksella parannetaan poistokaasujen sekoittumista ja laimentumista ilmaan. Aluehallintovirasto on lisäksi hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa todennut, että valituksenalaisessa päätöksessä on annettu vähimmäisvaatimukset poistokaasupiippujen korkeudesta, jota mallinnuksen avulla on tarkennettava siten, että lupamääräyksen 8a vaatimus toteutuu.

Lausunnon mukaan riittävä piipun korkeus määrittyy parhaiten mallinnuksen avulla. Asiassa saadun selvityksen mukaan piippuja on sittemmin korotettu.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräyksen 8 mukaisesti piipun lopullisen korkeuden määrittäminen on sidottu lupamääräyksen 8a mukaiseen hajupäästömittausten perusteella tehtävään mallinnukseen, jolla selvitetään hajuvyöhykkeet laitoksen ympäristössä ja lupamääräyksen 8a hajun tuntikeskiarvojen saavuttaminen ympäristön asuinkiinteistöillä. Piipun lopullinen korkeus tulee tarkentumaan myöhemmin saatavien selvitysten perusteella. Laitoksen toiminnasta ja sen aiheuttamista hajuhaitoista sekä erilaisista toimenpiteistä saatu selvitys huomioon ottaen hallinto-oikeus pitää muutettua lupamääräystä 8 piippujen korkeuden osalta asianmukaisena osana hajupäästöstä aiheutuvan hajuhaitan vähentämistoimia. Kun riittävä piipun korkeus ei tässä vaiheessa ole selvillä, ei hallinto-oikeudessa ole arvioitavissa, onko piippuja korotettava valituksessa vaaditusti. Vaatimus piippujen vähintään viiden metrin korottamisesta rakenteiden ylimmän harjakorkeuden ylittävästi on näin ollen hylättävä. Hallinto-oikeus toteaa selkeyden vuoksi, että lupamääräyksessä 8a piippujen korkeustason määrittämisen perusteeksi tehtävä hajumallinnus on veloitettu toimitettavaksi ympäristöluvan valvontaviranomaisille. Jatkossa mahdollisesti tarvittavia päästöjen vähentämistoimia voidaan käsitellä myös valvonnan keinoin.

Valittajat ovat lisäksi valituksessaan vaatineet, että kaikki hajua aiheuttavat yhdisteet ja käsiteltävät materiaalit on säilytettävä ja käsiteltävä alipaineistuksella varustetuissa, tiivisrakenteisissa sisätiloissa. Valittajat ovat myös esittäneet vaatimuksia oviautomaatiikasta sekä ilman johtamisesta kaksivaiheisesti hajupesureihin.

Hallinto-oikeus toteaa, että voimassa olevan lupapäätöksen lupamääräyksen 6 mukaan jätteet tulee vastaanottaa suljetuissa, alipaineistetuissa tiloissa ja myös jätteen esikäsittelyä varten on oltava suljettu, alipaineistettu tila. Edelleen lupamääräyksen 6 mukaan ovien sulkeutuminen tulee varmistaa automaattiovilla tai muilla vastaavilla keinoilla niin, ettei kuorman purkamista voi aloittaa, ennen kuin ovet ovat kiinni. Lupamääräyksen 7 mukaan jälkikypsytytys tulee toteuttaa sisätiloissa. Lisäksi lupamääräyksen 8 mukaan tilat on alipaineistettava siten, että kaikki hajuyhdisteitä sisältävät prosessi- ja poistokaasut kerätään ja käsitellään. Aluehallintovirasto on todennut valituksenalaisen päätöksen perusteluissa, että kompostihallia on pidettävä määräyksessä 8 mainittuna ”tilana”, koska kyseisessä hallissa tapahtuvassa mädätteen linkouksessa ja jälkikypsytyksessä muodostuu hajuyhdisteitä hallin ilmaan. Hallinto-oikeus katsoo, että voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräykset tilojen rakenteista ovat riittävät eikä lupamääräyksiä ole tarpeen muuttaa valituksen johdosta.

Asiasta saadun selvityksen mukaan uudessa hajukaasujen käsittelyjärjestelmässä on kaksivaiheinen pesuri. Vanhan järjestelmän hajukaasujen kolmivaiheinen käsittelyjärjestelmä sisältää yhden pesurin. Ympäristönsuojelulain 52 §:n 3 momentin mukaan päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei

kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Laitoksen prosessien poistoilman hajupitoisuudelle asetetut raja-arvot ohjaavat käyttämään sellaista hajukaasujen puhdistustekniikka, etteivät raja-arvot ylity. Hallinto-oikeus katsoo, että lupapäätöstä ei ole syytä muuttaa hajukaasujen puhdistuksen osalta.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessä muun muassa alentanut lupamääräyksessä 8 mainittua käsitellyn poistokaasun hajupitoisuuden raja-arvoa ilmaan johdettavan hajukuorman vähentämiseksi. Hallinto-oikeus toteaa, että laitoksella on valittava tekniikka, jolla raja-arvo on saavutettava. Lähtökohtaisesti toiminnanharjoittaja voi ympäristönsuojelulain 52 §:n 3 momentin nojalla itse valita käytettävän tekniikan. Hallinto-oikeus pitää voimassa olevan ympäristöluvan päästöjä ilmaan koskevia lupamääräyksiä 5–11 kokonaisuutena arvioiden tässä vaiheessa riittävinä, kun otetaan myös huomioon aluehallintoviraston valituksenalaisessa päätöksessä lupamääräykseen 8 tekemät muutokset sekä uusi lupamääräys 8a.

Siltä osin kuin valittajat ovat vaatineet, että valvontaviranomaisen on tehtävä aloite laitoksen alas ajamisesta, mikäli laitoksesta aiheutuu toistuvia tai pitkäkestoisia hajuhaittoja, ja että tilojen tiiviys ja koko hallialan alipaineistus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa ulkopuolisen asiantuntijatahon toimesta ja aina hajuhaittojen ilmaantuessa, hallinto-oikeus toteaa, että vaatimuksissa on kysymys pääosin ympäristöluvan noudattamisen valvonnasta, jota tekee ensi asteena valvova viranomainen. Vaadituista velvoitteista ei siten voida määrätä ympäristöluvan muuttamista koskevan valitusasian yhteydessä hallinto-oikeudessa. Siltä osin kuin kyse on laitoksen toiminnan tarkkailusta, hallinto-oikeus pitää voimassa olevan ympäristöluvan tarkkailua koskevia lupamääräyksiä 23–32 tässä vaiheessa riittävinä. Lupamääräyksen 32 jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmaan on sisällytettävä toiminnan valvonnan kannalta riittävät tiedot ja seuranta- ja tarkkailusuunnitelmaa on toiminnan muuttuessa tarkistettava.

Asia koskee olemassa olevaa Gasum Oy:n Topinojan biokaasulaitoksen toimintaa, ja aloitteen tekijöiden vaatimukset aluehallintovirastossa ovat kohdistuneet voimassa olevaan ympäristölupaan. Aluehallintovirasto on käsitellyt asian ympäristöluvan muuttamisena sekä hylännyt vaatimukset ympäristöluvan peruuttamisesta ja laitoksen sulkemisesta. [REDACTED] vaatinut hallinto-oikeudessa, että laitoksen ympäristölupa on hylättävä ja toiminta on kokonaisuudessaan siirrettävä muualle. Valittajien on katsottava vaatineen tältä osin aluehallintoviraston päätöksen kumoamista ja ympäristöluvan peruuttamista. Hallinto-oikeus toteaa aluehallintoviraston tavoin, että valittajat, jotka ovat yksityishenkilöitä, eivät voi panna vireille ympäristönsuojelulain 93 §:n mukaista ympäristöluvan peruuttamista koskevaa asiaa lupaviranomaisessa. Aluehallintoviraston olisi tullut jättää sille tullut aloite tältä osin tutkimatta. Hallinto-oikeus ei kuitenkaan tämän haitankärsijöiden valituksen ja siinä esitettyjen vaatimusten johdosta kumoa aluehallintoviraston päätöstä luvan peruuttamisen osalta ja jätä aloitetta tältä osin tutkimatta, kun otetaan huomioon myös se, että aluehallintovirasto on perustellut aloitteen hylkäämisen tältä osin asianmukaisesti ympäristönsuojelulain 93 §:n mukaisesti. Sen sijaan hallinto-oikeus hylkää

valituksen myös luvan peruuttamisvaatimuksen osalta. Hallinto-oikeus toteaa vielä selvyiden vuoksi, että vaatimusta ympäristöluvan peruuttamisesta ei voida käsitellä ensi asteena hallinto-oikeudessa.

Hallinto-oikeus toteaa vielä, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin hajuhaittoihin voidaan puuttua tarvittaessa valvontaa ja hallintopakkoa koskevien säännösten nojalla.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään todennut, että päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, jos päätökseen ei haeta muutosta valittamalla. Haitankärsijöiden valituksessa on vaadittu, että lupapäätöksen mukaisia lupaehtoja on noudatettava määräaikojen mukaan yhtiön valituksesta riippumatta. Hallinto-oikeus toteaa, että yhtiö ei ole valittanut valituksenalaisesta päätöksestä. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu ympäristönsuojelulain mukaisen aloittamisluvan myöntäminen. Näin ollen hallinto-oikeus hylkää edellä mainitun valittajien vaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainittujen
Ympäristönsuojelulaki 198 § 1 mom, 199 § ja 201 § 1 mom
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 123 §

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä tiedottaminen

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Päätöksestä ilmoittaminen

Turun kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli **viimeistään 13.5.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reko Vuotila ja Hanna Nieminen-Finne sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Heinolainen.

Esittelijä

Riikka Salo

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu**Päätös**

██████████, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Gasum Oy
Asiamies: AA Heidi Malmberg

Turun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Turun kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Turun kaupunginhallitus

Liedon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kaarinan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/ /